

AUTOPOPRAWKA

do projektu ustawy

z dnia .....

o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw otrzymuje brzmienie:

„Projekt

USTAWA

z dnia....

o zmianie ustawy o – Prawo o ustroju sądów administracyjnych oraz ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2107 oraz z 2019 r. poz. 125) w art. 49 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do sędziów, urzędników i pracowników tego Sądu, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące Sądu Najwyższego, z wyjątkiem art. 44 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609 i ...).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84 i 609) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 43 w ust. 2 skreśla się wyrazy „z zastrzeżeniem art. 44 ust. 1b”;
- 2) w art. 44:
  - a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Odwołanie nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.”,

b) uchyla się ust. 1b,

c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Przewodniczącego, w terminie dwutygodniowym od doręczenia uchwały z uzasadnieniem.

3. Do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.¹⁾) o skardze kasacyjnej. Przepisu art. 87¹ tej ustawy nie stosuje się.”,

d) uchyla się ust. 4.

Art. 3. Postępowania w sprawach odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zmiany legislacyjne proponowane w projektowanej ustawie dotyczą regulacji związanych z postępowaniami nominacyjnymi na stanowiska sędziowskie i mają na celu usprawnienie procedur realizowanych w tym zakresie.

Celem zmian w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, z późn. zm.) jest uregulowanie stanu prawnego powstałego w wyniku wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie o sygn. akt K 12/18, w którym stwierdzono niezgodność art. 44 ust. 1a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z art. 184 Konstytucji.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1467, 1499, 1544, 1629, 1637, 1693, 2385 i 2432 oraz z 2019 r. poz. 55 i 60.

Przepis art. 44 ust. 1a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, dodany przez ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), miał na celu wyłączenie Sądu Najwyższego od rozpoznawania odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa dotyczących nominacji na stanowiska sędziów tego sądu. Rozwiązanie to zapewniało bowiem Sądowi Najwyższemu zbyt daleko idący wpływ na obsadę stanowisk sędziowskich w tym sądzie, w zakresie podważającym unormowania konstytucyjne, zgodnie z którymi wyłączną kompetencją Krajowej Rady Sądownictwa jest przedstawianie Prezydentowi wniosków dotyczących powołania sędziów, powoływanie sędziów jest zaś prerogatywą Prezydenta, który po otrzymaniu wniosku Krajowej Rady Sądownictwa dysponuje samodzielnym uprawnieniem do powołania sędziego wskazanego we wniosku albo odmowy powołania, a jego decyzja w tym zakresie nie wymaga uzasadnienia, ani nie podlega kontroli sądowej (art. 179 i art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji). Mimo że w przypadku wniesienia odwołania od uchwały w przedmiocie oceny kandydatur na stanowiska sędziowskie z formalnego punktu widzenia kontrola sądowa ogranicza się wyłącznie do prawidłowości postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa i nie może wkraczać w merytoryczną ocenę kandydatur dokonywaną przez Radę, to jednak Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawy odwołań, dysponował możliwością skutecznego i powtarzalnego (o ile po uchyleniu uchwały i ponownym rozpoznaniu sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa wniesione zostało choćby jedno odwołanie) blokowania przedstawienia Prezydentowi kandydata wybranego przez Krajową Radę Sądownictwa. Uprawnienie Krajowej Rady Sądownictwa do przedstawienia wybranej kandydatury na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego Prezydentowi mogło zatem stać się iluzoryczne, a Prezydent w ogóle mógł zostać pozbawiony szansy wypowiedzenia się co do kandydata proponowanego przez Krajową Radę Sądownictwa. Sąd Najwyższy mógł faktycznie zablokować każdą kandydaturę na sędziego tego sądu, co prowadziło do zaistnienia elementów mechanizmu kooptacyjnego – jedynie akceptowani przez Sąd Najwyższy kandydaci mogli uzyskać objęcie wnioskiem do Prezydenta o powołanie na stanowisko sędziowskie w tym sądzie. Z tych względów ustawodawca zdecydował się w art. 44 ust. 1a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa na powierzenie rozpoznawania

odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach dotyczących powołań na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu.

Z uwagi na powyższe, w sytuacji gdy Trybunał Konstytucyjny zakwestionował możliwość rozpoznawania odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa przez Naczelną Radę Administracyjną, stwierdzając niezgodność art. 44 ust. 1a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z art. 184 Konstytucji, za optymalne rozwiązanie należy uznać wyłączenie możliwości wnoszenia odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Wymaga podkreślenia, że rozwiązanie wyłączające możliwość poddania kontroli sądowej rozstrzygnięć podejmowanych w toku procedur nominacyjnych na stanowiska sędziowskie nie jest niczym wyjątkowym z punktu widzenia standardów demokratycznego państwa prawnego. W szeregu państw europejskich brak jest możliwości zaskarżenia na drodze sądowej jakichkolwiek decyzji związanych z wyłanianiem kandydatów na stanowiska sędziowskie i powoływaniem sędziów spośród tych kandydatów, w tym również w takich przypadkach, gdy wpływ przedstawicieli władzy wykonawczej lub ustawodawczej na nominacje sędziowskie jest nieporównanie większy niż w modelu obowiązującym w Polsce, w którym Prezydent ma wyłącznie możliwość powołania albo odmowy powołania kandydata przedstawionego przez niezależny, konstytucyjny organ stojący na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, w którego składzie większość stanowią sędziowie.

W Szwecji sędziowie Sądu Najwyższego, w tym prezes Sądu Najwyższego, powoływani są przez rząd (w praktyce przez Ministra Sprawiedliwości) na wniosek Rady ds. Nominacji Sędziów, która składa się wyłącznie z osób wskazywanych przez parlament i rząd. Kandydatury przedstawione przez Radę nie są wiążące dla rządu, a jedynym ograniczeniem jest konieczność umożliwienia Radzie przedstawienia opinii o kandydacie zaproponowanym z własnej inicjatywy rządu przed jego powołaniem na sędziego. W Danii sędziowie Sądu Najwyższego są mianowani przez Ministra Sprawiedliwości na wniosek Komisji ds. Nominacji Sędziowskich. W Belgii sędziowie Sądu Kasacyjnego mianowani są przez króla z dwóch list podwójnych, z których jedną przedkłada sam Sąd Kasacyjny, drugą zaś przemiennie Izba Reprezentantów albo Senat.

W Holandii król (królowa) powołuje sędziów Sądu Najwyższego dekretem królewskim na wniosek Drugiej Izby Stanów Generalnych (tj. izby niższej parlamentu), która przedstawia potrójną liczbę kandydatów. W Irlandii sędziowie, w tym Prezes Sądu Najwyższego, są powoływani przez Prezydenta na wniosek rządu. Na Malcie i w Słowacji sędziów powołuje Prezydent na wniosek rady sądownictwa, z tym że na Malcie Prezydent zasięga opinii Premiera, który dysponuje uprawnieniem do zawetowania kandydatury przedstawionej przez radę sądownictwa.

W żadnym z wymienionych państw nie ma możliwości zaskarżenia do sądu ani okoliczności nieuwzględnienia określonej osoby na liście kandydatów do stanowisk sędziowskich, ani niepowołania jej na stanowisko sędziowskie spośród wyłonionych kandydatów, zarówno w odniesieniu do stanowisk w sądzie najwyższym danego państwa, jak i pozostałych stanowisk sędziowskich.

W tym kontekście wymaga podkreślenia, że rozwiązania proponowane w projekcie obejmują wyłączenie możliwości odwołania się od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa do Sądu Najwyższego jedynie w odniesieniu do postępowań nominacyjnych dotyczących stanowisk w tym sądzie, możliwość odwołania zostanie zachowana w odniesieniu do stanowisk we wszystkich pozostałych sądach.

Podstawową regulacją służącą wprowadzeniu przedstawionego rozwiązania jest projektowany przepis art. 44 ust. 1 zdanie drugie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, zgodnie z którym odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Pozostałe zmiany w art. 43 i art. 44 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa są jedynie konsekwencją wyłączenia możliwości wnoszenia odwołań w tych sprawach i wyeliminowania rozpoznawania tych odwołań przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Wymaga przy tym odnotowania, że zawarte w art. 44 ust. 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa unormowanie wyłączające możliwość wnoszenia odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w postępowaniach nominacyjnych dotyczących stanowisk sędziego Sądu Najwyższego zastępuje dotychczasową treść zdania drugiego w tym przepisie, zgodnie z którym odwołanie nie przysługuje w sprawach określonych w art. 3 ust. 2 pkt 2 niniejszej ustawy, czyli w sprawach dotyczących rozpatrywania

wniosków o przeniesienie sędziego w stan spoczynku. Nowelizując art. 44 ust. 1, należy usunąć to unormowanie jako niespójne z rozwiązaniami systemowymi, gdyż art. 73 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz art. 38 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (na mocy odesłań stosowane także do sędziów sądów administracyjnych i wojskowych) przewidują możliwość wnoszenia odwołań w tych sprawach.

Niezbędnym uzupełnieniem zmian w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa jest zmiana w art. 49 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2107, z późn. zm.). Służy ona jednoznaczному wskazaniu, że w ramach odpowiedniego stosowania do Naczelnego Sądu Administracyjnego i jego sędziów, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, przepisów dotyczących Sądu Najwyższego, nie będzie stosowany przepis art. 44 ust. 1 zdanie drugie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, a zatem w postępowaniach nominacyjnych na stanowiska sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa będzie przysługiwało odwołanie do Sądu Najwyższego.

Konsekwencją powyższych rozwiązań jest również przepis przejściowy, przewidujący umorzenie z mocy prawa niezakończonych postępowań toczących się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym wskutek zaskarżenia uchwał Krajowej Rady Sądownictwa dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Przewiduje się wejście w życie projektowanej ustawy po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia. Należy podkreślić, że projektowane regulacje mają charakter porządkujący i doprecyzowujący, dotyczą kwestii proceduralnych o technicznym w istocie znaczeniu, niewymagających podjęcia przez adresatów szczególnych działań związanych z przygotowaniem się do stosowania zmienionych przepisów, jednocześnie zaś za możliwie pilnym wejściem w życie ustawy przemawia konieczność jak najszybszego dostosowania stanu prawnego do skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Wobec powyższego spełnione są przesłanki dopuszczalności zastosowania krótszego niż 14-dniowy okresu *vacatio legis*, określone w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o

ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523, z późn. zm.).

Wejście w życie projektowanych regulacji nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.”

UZASADNIENIE AUTOPOPRAWKI

Niniejsza autopoprawka wprowadza zasadnicze zmiany w projekcie ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (druk 3396). Wykreślone z projektu zostały wszystkie zmiany poza przepisami dotyczącymi regulacji związanych z postępowaniami nominacyjnymi na stanowiska sędziowskie.

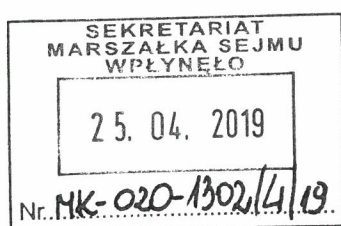
Wymagane Regulaminem Sejmu skutki dla budżetu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz zgodność wprowadzanych rozwiązań z prawem Unii Europejskiej zostały określone w dołączonym do niniejszej autopoprawki uzasadnieniu projektu, które stanowi integralną część autopoprawki.

Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość

Warszawa, 25 kwietnia 2019r.

Marek Ast
Posel na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość

Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu wnioskodawców *Poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (druk sejmowy nr 3396) przekazuję poprawione uzasadnienie autopoprawki ww. projektu z prośbą o zastąpienie nim dotychczasowego.

Marek Ast

Posel na Sejm RP

UZASADNIENIE AUTOPOPRAWKI

Niniejsza autopoprawka wprowadza zasadnicze zmiany w projekcie ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (druk 3396). Wykreślone z projektu zostały wszystkie zmiany poza przepisami dotyczącymi regulacji związanych z postępowaniami nominacyjnymi na stanowiska sędziowskie.

Przedłożony w formie autopoprawki projekt wymaga pilnego procedowania z uwagi na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie o sygn. akt K 12/18, który stwierdził niezgodność art. 44 ust. 1a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z art. 184 Konstytucji. Zgodnie z tym przepisem odwołania od uchwał KRS odmawiających przedstawienia kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego SN rozpoznawał NSA. Na skutek wyroku TK NSA bezpowrotnie utracił tę kompetencję. Niezbędne jest jednak rozstrzygnięcie przez ustawodawcę (albowiem wyrok TK kwestii tej nie rozstrzyga) o losach odwołań już złożonych do NSA. Konieczne jest uczynienie tego niezwłocznie ze względu na spoczywający na ustawodawcy obowiązek kompleksowego wykonania orzeczenia TK oraz uregulowania wszystkich jego skutków. Powyższe działanie władzy ustawodawczej niezbędne jest również w celu ochrony interesów samych kandydatów, którzy wnieśli owe odwołania albowiem dopóty, dopóki postępowania z ich udziałem nie są zakończone, nie mogą oni zgłaszać się na jakiegokolwiek stanowiska sędziowskie (nie tylko w SN ale także w każdym innym sądzie) gdyż ustawy (uSN, usp, usw, pusa) nie zezwalają na zgłoszenie się na wolne stanowisko sędziowskie kandydatowi, który jest już uczestnikiem innego postępowania konkursowego na stanowisko sędziowskie.

Umorzenie tych postępowań z mocy prawa jest logiczną konsekwencją przyjęcia przez wnioskodawców w projekcie zasady niedopuszczalności zaskarżenia uchwały KRS dotyczącej wyboru na stanowisko sędziego SN. Ta propozycja jawi się jako naturalna w świetle niemożności powierzenia rozpoznania odwołań od uchwał KRS dotyczących kandydatów na stanowiska sędziów SN samemu SN skoro prowadziłyby to do skutków analogicznych do sprzecznej z Konstytucją RP, a obowiązującej pod rządami poprzedniej ustawy o Sądzie Najwyższym, procedury preselekcji albowiem rozpoznawanie przez SN tychże odwołań oznaczałoby, że to ostatecznie SN mógłby decydować kto wejdzie w skład tego sądu, a kto nie. W uzasadnieniu projektu wyraźnie wskazano, że takie rozwiązanie jest standardem w wielu państwach zachodniej Europy (m.in. Szwecja, Dania, Holandia czy Belgia).

Wymagane Regulaminem Sejmu skutki dla budżetu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz zgodność wprowadzanych rozwiązań z prawem Unii Europejskiej zostały określone w dołączonym do niniejszej autopoprawki uzasadnieniu projektu, które stanowi integralną część autopoprawki.

Warszawa, 25 kwietnia 2019 r.

BAS-WAPM-821/19
TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Ast) w wersji uwzględniającej autopoprawkę z dnia 25 kwietnia 2019 r. jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projektodawcy proponują nowelizację ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2107, ze zm.) oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, ze zm.).

Proponowana zmiana ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych polega na zmianie odesłania do ustawy o Sądzie Najwyższym, którą stosuje się odpowiednio do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do sędziów, urzędników i pracowników tego sądu w sprawach nieuregulowanych w ustawie – Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Odesłanie do odpowiedniego stosowania nie będzie obejmować wprowadzanego opiniowanym projektem ustawy przepisu, zgodnie z którym odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.

Proponowane zmiany w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa polegają na likwidacji instytucji odwołania od uchwał KRS w indywidualnych sprawach dotyczących powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Związany jest z tym przepis przejściowy przewidziany w projekcie ustawy (art. 3 projektu), zgodnie z którym postępowania takie, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, podlegają umorzeniu.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w wersji uwzględniającej autopoprawkę z dnia 25 kwietnia 2019 r. **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 25 kwietnia 2019 r.

BAS-WAPM-820/19
TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Ast) w wersji uwzględniającej autopoprawkę z dnia 25 kwietnia 2019 r.

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektodawcy proponują nowelizację ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2107, ze zm.) oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, ze zm.).

Proponowana zmiana ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych polega na zmianie odesłania do ustawy o Sądzie Najwyższym, którą stosuje się odpowiednio do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do sędziów, urzędników i pracowników tego sądu w sprawach nieuregulowanych w ustawie – Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Odesłanie do odpowiedniego stosowania nie będzie obejmować wprowadzanego opiniowanym projektem ustawy przepisu, zgodnie z którym odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.

Proponowane zmiany w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa polegają na likwidacji instytucji odwołania od uchwał KRS w indywidualnych sprawach dotyczących powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Związany jest z tym przepis przejściowy przewidziany w projekcie ustawy (art.

3 projektu), zgodnie z którym postępowania takie, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, podlegają umorzeniu.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Z uwagi na przedmiot projektu ustawy należy uwzględnić:

- art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: TUE);
- art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej: KPP UE).

Zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE państwa członkowskie ustanawiają środki zaskarżenia niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii.

Na podstawie art. 47 KPP UE każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w tym artykule. Przepis ten stanowi jednocześnie, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela. Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Znaczenie art. 19 ust. 1 TUE w kontekście niezawisłości sędziowskiej zostało uwypuklone w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE), w szczególności w wyroku z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie C-64/16, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*. W wyroku tym TSUE stwierdził m.in., że art. 19 TUE, w którym skonkretyzowano afirmowaną w art. 2 TUE wartość państwa prawnego, powierza zadanie zapewniania kontroli sądowej w porządku prawnym Unii nie tylko TSUE, ale również sądom krajowym. Zdaniem TSUE gwarancja niezawisłości, integralnego elementu sądenia, jest niezbędna nie tylko na poziomie Unii, w odniesieniu do sędziów Unii i rzeczników generalnych TSUE, co przewiduje art. 19 ust. 2 akapit trzeci TUE, ale także na poziomie państw członkowskich, w odniesieniu do sądów krajowych. Niezawisłość sądów krajowych ma zasadnicze znaczenie w szczególności dla prawidłowego funkcjonowania systemu współpracy sądowej pod postacią mechanizmu odesłania prejudycjalnego przewidzianego w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jako że mechanizm ten może zostać uruchomiony przez organ, którego zadaniem jest stosowanie prawa Unii, spełniający w szczególności rzezone kryterium niezawisłości. TSUE uznał, że pojęcie niezawisłości oznacza między innymi, że dany organ

wypełnia swe zadania sędziowskie w pełni autonomicznie, nie podlegając żadnej hierarchii służbowej ani nie będąc podporządkowanym komukolwiek i nie otrzymując nakazów czy wytycznych z jakiegokolwiek źródła, oraz że jest on w ten sposób chroniony przed ingerencją i naciskami zewnętrznymi mogącymi zagrozić niezależności osądu jego członków i wpływać na ich rozstrzygnięcia. Obok nieusuwalności członków danego organu poziom wynagrodzenia odpowiadający wadze wykonywanych przez nich zadań stanowi nieodłączną gwarancję niezawisłości sędziowskiej¹.

Projekt nie zawiera postanowień, które – w świetle dotychczasowego orzecznictwa – są sprzeczne z zasadą niezawisłości sędziów, wywodzoną przez TSUE z art. 19 TUE.

Oceniając zgodność projektu z prawem Unii Europejskiej należy ponadto wziąć pod uwagę postanowienie TSUE z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie C-619/18 R, *Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej* (dalej: postanowienie TSUE)². W postanowieniu TSUE Polska została zobowiązana, do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-619/18, do:

- zawieszenia stosowania przepisów art. 37 § 1-4 oraz art. 111 § 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, art. 5 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw oraz wszelkich środków podjętych w celu stosowania tych przepisów;

- podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia, by sędziowie Sądu Najwyższego (Polska), których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, które zajmowali w dniu 3 kwietnia 2018 r., czyli w dniu wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r.;

- powstrzymania się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów, których dotyczą wskazane powyżej przepisy, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której powierzone jest kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, oraz

- powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia tego postanowienia, a następnie powiadamiania w regularnych

---

¹ Por. wyrok TSUE z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie C-216/18 PPU, *LM* oraz wyrok TSUE z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie C-49/18, *Carlos Ecribano Vindel*. Kwestia wykładni art. 2 i art. 19 ust. 1 TUE oraz art. 47 KPP UE jest także przedmiotem toczącego się przed TSUE postępowania o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18.

² W dniu 11 kwietnia 2019 r. została wydana opinia Rzecznika Generalnego Evgeniego Tancheva w sprawie C-619/18, *Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*.

odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które Polska przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Projekt ustawy nie zawiera regulacji, do których bezpośrednio odnoszą się dyspozycje postanowienia TSUE.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w wersji uwzględniającej autopoprawkę z dnia 25 kwietnia 2019 r. nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski